

Geachte Overheid,

Middels dit schrijven wens ik mijn opmerkingen kenbaar te maken voor wat betreft de voorgestane Wet grondgebondenheid en verantwoorde mestafzet. (Hierna: WGVM)

Naar mijn opvatting is de voorgestane Wet grondgebondenheid en verantwoorde mestafzet in strijd met Artikel 1 van het Europese Protocol (EP) bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM).

Art. 1 EP EVRM luidt als volgt:

“Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom.”

Overheidsbeleid kan op twee manieren een inmenging betekenen op eigendomsrechten: door regulering en ontneming. Bij regulering worden de gebruiksmogelijkheden van het eigendom beperkt maar gaat het beschikkingsrecht daarover niet geheel verloren. Bij ontneming gaat het beschikkingsrecht over het eigendom verloren. Regulering en ontneming zijn echter niet volledig gescheiden categorieën, zo is er bijvoorbeeld ook ‘de facto ontneming’. Daarbij gaat het om de situatie dat de overheid strikt genomen het eigendom niet afneemt, maar in feite wel het beschikkingsrecht zwaar beperkt. Dit is bij de onderhavige WGVM het geval. De exploitatiemogelijkheden van een individueel melkveebedrijf worden door de WGVM ingeperkt.

De invloed van de WGVM op de rentabiliteit van het melkveebedrijf in zijn totaal (dus niet slechts op de bij het bedrijf behorende gronden) verschilt van bedrijf tot bedrijf, Met deze twee factoren is in het wetsvoorstel geen rekening gehouden.

In het verlengde daarvan wijs ik er (wellicht ten overvloede) op dat de rechter op twee niveaus toetst:

- i) de belangenafweging van de gehele regeling; en
- ii) de uitwerking in het individuele geval dat bij de rechter ligt.

De rechter kan hierbij tot het oordeel komen dat er bij het algemeen verbindende voorschrift sprake is van een “fair balance”, maar in een individueel geval niet, omdat er sprake is van een “individuele en buitensporige last” voor een betrokken partij. In dat geval blijft de regeling in het algemeen overeind, maar is hij onverbindend voor die individuele partij.

In dat kader moet er door uw overheid ook de mogelijkheid geboden worden voor belanghebbenden om aan te tonen dat hun bedrijven individueel en buitensporig geraakt worden gelet op hun specifieke belangen.

Expliciet merk ik op dat deze internetconsulatie zich hier niet voor leent meer specifiek door het ontbreken van een kaart waarop staat aangegeven welke gebieden als Maatschappelijke Landbouwgebieden zijn/worden aangewezen en welke gebieden behoren tot de Agrarische Hoofdstructuur.

Omdat een kaart waarop de Agrarische Hoofdstructuur en de Maatschappelijke Landbouwgebieden en bijbehorende concrete maatschappelijke maatregelen bij het wetsvoorstel ontbreken is het voor individuele bedrijven (nu) niet mogelijk te oordelen of er sprake is van een ‘fair balance’ tussen het nagestreefde algemeen belang en de rechten van het individuele/betrokken melkveebedrijf.

Verder kan hierdoor ook nog niet vastgesteld worden of als gevolg van de maatregel op een of meerdere betrokkene(n) een buitensporige last zal komen te rusten, een zgn. 'individual and excessive burden'.

In het WGVM ontbreken hardheidsclausules of flankerend beleid welke de gevolgen van de WGVM in bepaalde gevallen verzacht. Hiervoor dienen concrete criteria geformuleerd te worden, waarmee vastgesteld kan worden of een bepaald geval aan te merken is als knelgeval dat individueel en buitensporig geraakt wordt. Beide ontbreken in het WGVM en de Memorie van Toelichting. Een enkele verwijzing dat er kan worden samengewerkt met akkerbouwers of een vaste financiële vergoeding per hectare is niet voldoende als voor compensatie van de individuele melkveehouder in het Maatschappelijk Landbouwgebied.

Procedurele waarborgen voor belanghebbenden om bij de rechter aan te tonen dat ze individueel en buitensporig geraakt worden ontbreken in het wetsvoorstel.

Artikel 1 EP vereist een belangenafweging tussen de mate van inmenging in het eigendomsrecht en het met die inmenging gediende algemeen belang. Als overheid dient u aan te tonen dat de belangen en eigendomsrechten van betrokken partijen, dus alle Nederlandse melkveebedrijven individueel ten opzichte van het na te streven belang (in dat gebied), expliciet zijn meegewogen. In de WGVM en Memorie van Toelichting ontbreekt dit.

Van ieder melkveebedrijf dat geraakt wordt door de WGVM, onder andere door de beperking tot het mogen houden van 1.5 GVE per hectare in het Maatschappelijk Landbouwgebied moet individueel bekeken worden of er sprake is van 'fair balance'. De voorgestane WGVM voorziet hier niet in. Ook wordt in de WGVM niet uitgelegd waarom voor melkveebedrijven de beperking tot 1.5 GVE per hectare in de Maatschappelijke Landbouwgebieden noodzakelijk en het minst ingrijpende alternatief is, en welk belang er (in dat gebied) mee gediend wordt. Ook in de Memorie van Toelichting ontbreekt deze uitleg.

Tot slot merk ik op dat er door het aanwijzen van twee landbouwgebieden met elk hun eigen (on)mogelijkheden sprake is van rechtsongelijkheid.

Resumerend merk ik op dat naar mijn opvatting de voorliggende Wet grondgebondenheid en verantwoorde mestafzet de toets der kritiek niet kan weerstaan.